

Aan de voorzitter van Provinciale Staten van Zeeland
p.a. Statengriffie

Onderwerp
Meicirculaire 2023 Provinciefonds

Zaaknummer
139891

Behandeld door

Verzonden

Middelburg, 13 juni 2023

Geachte voorzitter,

Met deze brief informeren wij u over de uitkomsten van de meicirculaire 2023 van het provinciefonds. Het provinciefonds is de belangrijkste inkomstenbron van de Provincie Zeeland. Doorgaans verstrekt het Rijk op drie momenten, via circulaire, informatie over de ontwikkeling van het provinciefonds: in mei op basis van de Voorjaarsnota van het Rijk; in september op basis van de Miljoenennota en in december op basis van de Najaarsnota van het Rijk. De uitkering van het provinciefonds bestaat uit een **algemene** uitkering en **decentralisatie** uitkeringen.

Algemene uitkering

De ontwikkeling van de algemene uitkering provinciefonds wordt voor een belangrijk deel bepaald door de ontwikkeling van de uitgaven van het Rijk. Door de afgesproken normeringssystematiek (gezamenlijk trap op, trap af) hebben wijzigingen in de rijksuitgaven direct invloed op de omvang van de algemene uitkering uit het provinciefonds en dus op de budgettaire ruimte van de provincie. De jaarlijkse toename of afname van het provinciefonds die voortvloeit uit deze normeringssystematiek wordt het **accres** genoemd. De hoogte van de algemene uitkering kan ook muteren door veranderingen in de verdeelmaatstaven zoals het aantal inwoners en aandeel oeverlengte.

De gevolgen van de algemene uitkering van deze meicirculaire komen neer op de volgende mutaties:

2023 +/- € 2,1 miljoen;
2024 +/- € 3,5 miljoen;
2025 +/- € 3,2 miljoen;
2026 +/- € 2,9 miljoen;
2027 +/- € 7,0 miljoen;

De uitsplitsing van deze extra middelen zijn als volgt:

Onderwerp	2023	2024	2025	2026	2027
Accres, wijziging maatstaven, gewichten, uitkeringsfactor en taakmutaties	1,0	3,5	3,2	2,9	7,0
BTW compensatie afrekening 2022	1,1	0,0	0,0	0,0	0,0
Totaal	2,1	3,5	3,2	2,9	7,0

Ons voorstel is om deze hogere uitkering, onder aftrek van het jaarlijks aanvullen van de stelpost provinciefonds tot het maximum van € 3 miljoen, toe te voegen aan de budgettaire ruimte.

Accres

De ontwikkeling van de algemene uitkering wordt voor een belangrijk deel bepaald door de ontwikkeling van het accres. Het accres is voor de jaren tot en met 2025 geactualiseerd op basis van de ontwikkeling van de rijksuitgaven (de zogenoemde trap-op-trap-af-systematiek). In het coalitieakkoord is besloten om het accres vanaf 2026 niet langer te koppelen aan de ontwikkeling van de rijksuitgaven. Voor 2026 en verder is het accres gesplitst in een vaststaand volumedeel en een loon- en prijsdeel dat per circulaire wordt geactualiseerd op basis van de laatste inzichten van het Centraal Planbureau (CPB) over de loon- en prijsontwikkeling.

Nieuw is dat het kabinet, als uitwerking van het coalitieakkoord, éézijdig besloten heeft dat het gemeente- en provinciefonds vanaf 2027 (in afwijking dus van uitgangspunt dat nieuwe systematiek in 2026 zou ingaan) geïndexeerd worden op basis van de ontwikkeling van het bruto binnenlands product (bbp). De volumeontwikkeling van de fondsen wordt gebaseerd op een historisch gemiddelde van de ontwikkeling van het bbp, waardoor de fondsen minder schommelen. In de Miljoenennota 2024 worden voor 2027 en verder de cijfers op basis van deze systematiek berekend en opgenomen op basis van de op dat moment meest actuele gegevens. Deze uitkomsten worden verwerkt in de septembercirculaire 2023, in deze circulaire is de koppeling aan bbp vanaf 2027 dus nog niet verwerkt.

Bij Miljoenennota 2023 heeft het kabinet aanvullend eenmalig € 100 miljoen voor provincies beschikbaar gesteld voor 2026, vooruitlopend op de nieuwe financieringssystematiek. Dit bedrag komt vanaf 2027 nu structureel beschikbaar. Daarnaast worden de fondsen vanaf 2027 geïndexeerd op basis van de ontwikkeling van het bbp. Voorlopig is hiervoor aanvullend budget gereserveerd van € 15 miljoen in 2027 en € 30 miljoen in 2028. Door deze 2 toevoegingen aan het provinciefonds stijgt de uitkering in 2027 harder dan de jaren 2023 tot en met 2026.

BTW compensatie afrekening

Overschotten en tekorten in het BTW compensatiefonds worden verrekend in de algemene uitkering van het provinciefonds. In de praktijk blijkt dat doorgaans sprake is van overschotten in het BTW compensatiefonds die uiteindelijk ten gunste van de algemene uitkering komen. Dit overschot in het BTW compensatiefonds wordt de 'ruimte onder het plafond BCF' genoemd. Bij de Miljoenennota in september 2022 werd de ruimte onder het plafond voor 2022 geraamd op € 62 miljoen. Bij de definitieve afrekening blijkt deze ruimte te zijn toegenomen met € 27 miljoen. Dit overschot wordt toegevoegd aan het provinciefonds. Voor Zeeland betekent dit een bedrag van afgerond € 1,1 miljoen.

Negatieve afrekening 2022

Los van de uitkeringen 2023 en verder vindt jaarlijks een afrekening plaats over het voorgaand jaar. Dit komt voor 2022 door de definitieve vaststelling van het aantal opcenten MRB. Deze wijkt af van de prognose uit de decembercirculaire 2022. Deze bijstelling wordt via de verdeelsleutel verrekend via de provinciefondsuitkering. De afrekening van het provinciefonds pakt voor Zeeland negatief uit voor een bedrag van € 0,2 miljoen.

Decentralisatie- en integratie-uitkeringen

Via het provinciefonds ontvangt de Provincie ook decentralisatie uitkeringen. Deze uitkeringen hebben een eigen verdeling per Provincie. In tegenstelling tot specifieke doeluitkeringen hoeft over de besteding van deze decentralisatie uitkeringen geen verantwoording aan het Rijk te worden afgelegd en zijn de uitkeringen ook niet geormerkt. Decentralisatie uitkeringen zijn vaak wel verbonden met een zeker doel maar hoeven niet aan dit doel uitgegeven te worden.

De volgende decentralisatie uitkering wordt ontvangen in 2023:

Hergebruik stedelijk afvalwater; Op 5 juni 2020 is de EU-verordening inzake minimumeisen voor hergebruik van effluent (EC-richtlijn 2020/741) gepubliceerd in het publicatieblad van de EU. Deze verordening zal drie jaar na publicatie van toepassing zijn. De verordening heeft de volgende doelstellingen:

- Bevorderen hergebruik van (gezuiverd) stedelijk afvalwater voor agrarische toepassingen (circulaire economie).
- Harmonisatie van eisen met het oog op de interne markt voor de afzet van producten geteeld met hergebruikt water.
- Beschermen van de volksgezondheid en het milieu.

Aan de verordening zijn implementatieaspecten verbonden. Een daarvan betreft het aanwijzen van een bevoegd gezag voor de vergunningsverlening, toezicht en handhaving op de (milieubelastende) activiteit; 'het hergebruik van effluent in de landbouw'.

De provincies worden gezien als de meest passende overheid om deze rol van bevoegd gezag op zich te nemen. Voor Zeeland betekent dit een uitkering van € 20.833 per jaar voor 2023 tot en met 2027.

Financiële verwerking van de meicirculaire/hoogte stelpost provinciefonds.

Conform de financiële verordening komen positieve effecten ten gunste van de stelpost provinciefonds tot de stelpost een saldo van € 3 miljoen bereikt. De stelpost provinciefonds is onder meer gevormd om negatieve effecten uit circulaire te kunnen opvangen. Daarnaast wordt uit deze stelpost de indexering van de begroting (indexering materiële budgetten en structurele kostensubsidies aan instellingen), als ook eventuele CAO stijgingen gedekt. Het resterende effect uit de circulaire wordt toegevoegd aan de budgettaire ruimte. Voor het jaar 2023 geldt dat het saldo per eind 2023 moet zijn ingezet. In de najaarsnota 2023 zal een voorstel gedaan worden om deze beschikbare middelen in te zetten.

De financiële effecten op de provinciale begroting zien er dan als volgt uit:

Effecten meicirculaire op stelpost provinciefonds en budgettaire ruimte x € 1 mln					
	2023	2024	2025	2026	2027
Accres meicirculaire inclusief vrijval ruimte plafond BTW compensatiefonds 2022 en actualiseren maatstaven en taakmutaties	2,1	3,5	3,2	2,9	7,0
financiële effecten meicirculaire	2,1	3,5	3,2	2,9	7,0
Beschikbaar in stelpost provinciefonds (na voorstel voorjaarsbijstelling 2023)	3,3	2,5	2,5	2,5	2,5
verwerking meicirculaire ten gunste van de stelpost provinciefonds	0,0	0,5	0,5	0,5	0,5
Beschikbaar in stelpost provinciefonds na verwerking meicirculaire	3,3	3,0	3,0	3,0	3,0
Beschikbare budgettaire ruimte (na voorstel voorjaarsbijstelling 2023)	1,0	4,0	4,4	5,3	30,9
verwerking meicirculaire ten gunste van de budgettaire ruimte	2,1	3,0	2,7	2,4	6,5
Stand budgettaire ruimte na verwerking meicirculaire	3,1	7,0	7,1	7,7	37,4

De verwerking van deze meicirculaire wordt betrokken in de volgende reguliere begrotingswijziging.

Meicirculaire in relatie tot het voorliggend financieel meerjarenperspectief.

In de voorjaarsbijstelling hebben wij een actueel financieel perspectief geschetst. Deze meicirculaire vergroot dit perspectief. Echter, er blijft sprake van onzekerheden. Dit betreft onzekerheden op het gebied van onze inkomsten, zoals de herverdeling provinciefonds en wijziging in de financieringssysteem. Maar ook knelpunten bij de uitvoering van onze wettelijke taken. Te denken valt aan extra benodigde middelen voor het onderhoud en vervanging van infrastructuur, openbaar vervoer, milieutaken, CAO-ontwikkeling en inflatie. Tevens schets de minister in de meicirculaire de onzekerheden over het accres van 2027 en verdere jaren. In de miljoenennota 2024, die naar verwachting vertaald zal worden in de septembercirculaire 2023, zal het accres van 2027 bijgesteld worden op basis van de hiervoor beschreven BBP-systeem, waarbij de meest actuele cijfers gebruikt zullen worden. Dat geeft op dit moment onzekerheden over de stabiliteit van het accres vanaf 2027.

In de zomer- of najaarsnota zullen we nader ingaan op deze ontwikkelingen. Dit kan betekenen dat we een voorstel zullen doen om de stelpost provinciefonds verder op te hogen.

In deze zomer- of najaarsnota wegen we de ambities uit het nieuwe coalitieakkoord én andere ontwikkelingen af tegen de beschikbare ruimte.

Met vriendelijke groet,

Gedeputeerde Staten van Zeeland,

drs. J.M.M. Polman, voorzitter

drs. M.C.J. Franken, secretaris-algemeen directeur

Bijlagen:

1. Meicirculaire 2023 Provinciefonds

Noem in uw contact met ons steeds het zaaknummer. Dit staat bovenaan deze brief.